

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>Starpniecība>Mediācija ES dalībvalstīs

## Mediācija ES dalībvalstīs

### Horvātija

Horvātijas Republikas valdība ar Tieslietu ministrijas starpniecību sniedz spēcīgu atbalstu (tiesisku, finansiālu, tehnisku) mediācijas pilnveidošanai un popularizēšanai, un tā ir kļuvusi par vienu no svarīgākajām daļām tiesu iestāžu sistēmas reformas stratēģijā.

#### Tiesas un ārpus tiesas mediācija

Mediāciju var veikt visās parastajās un specializētajās pirmās un otrās instances tiesās (vietējā tiesā, apgabaltiesā, komerc tiesā un Augstajā komerc tiesā) visos tiesvedības posmos un līdz ar to arī apelācijas procedūru laikā. Mediāciju veic vienīgi attiecīgās tiesas tiesnesis, kurš ir apmācīts mediācijā un ir iekļauts tiesas priekšsēdētāja izveidotajā tiesnešu mediatoru sarakstā ar ikgadēju norīkojumu. Tiesnesis-mediatora nekad neveic mediāciju strīdā, kurā viņš ir norīkots par tiesnesi.

Ārpus tiesas mediāciju daudzus gadus ļoti veiksmīgi veica Horvātijas Tautsaimniecības kameras, Horvātijas Tirdzniecības un amatniecības kameras, Horvātijas Darba devēju asociācijas, Horvātijas Mediācijas asociācijas, Horvātijas Advokātu asociācijas, Horvātijas Apdrošināšanas biroja un Horvātijas Republikas valdības Sociālās partnerības biroja mediācijas centri. Tomēr mediāciju ar konkrētiem mediatoriem var veikt ārpus šiem centriem.

Saskaņā ar Mediācijas likumu (*Narodne novine* (Horvātijas Republikas Oficiālais Vēstnesis) Nr. 18/11 un Noteikumiem par Mediatoru reģistru un mediācijas iestāžu un mediatoru akreditācijas normām (NN, Nr. 59/11) Tieslietu ministrijai ir jāuztur Mediatoru reģistrs.

#### Strīdu alternatīvas izšķiršanas komisija

Tieslietu ministrija izveidoja un iecēla Strīdu alternatīvas izšķiršanas komisiju, kuras sastāvā ir tiesu, prokuratūras, Horvātijas Republikas valdības Sociālās partnerības biroja, Horvātijas Tautsaimniecības kameras, Horvātijas Darba devēju asociācijas, Horvātijas Tirdzniecības un amatniecības kameras un Tieslietu ministrijas pārstāvji.

Komisijas uzdevums ir uzraudzīt strīdu alternatīvas izšķiršanas attīstību, uzraudzīt esošo programmu īstenošanu un ierosināt pasākumus, lai popularizētu strīdu alternatīvas izšķiršanas attīstību. Komisijas pilnvarās ietilpst arī atzinumu un atbildību sniegšana uz pieprasījumiem, kas ietilpst tās kompetencē. Strīdu alternatīvas izšķiršanas komisijas sanāksmē 2009. gada 26. novembrī tika pieņemts Mediatoru ētikas kodekss.

#### Tiesiskais regulējums

Mediāciju kā strīdu izšķiršanas līdzekli pirmo reizi regulēja īpaši noteikumi – Mediācijas likums (NN, Nr. 163/03, stājās spēkā 2003. gada 24. oktobrī), kurā bija integrēti daži no vadošajiem principiem, kas bija iekļauti Eiropas Padomes lēmumā par mediāciju civiltiesībās un komerc tiesībās, kā arī tā saucamajā Zaļajā grāmatā par strīdu alternatīvu izšķiršanu Eiropas Savienības civiltiesībās un komerc tiesībās. Šis likums tika grozīts 2009. gadā, un 2011. gada sākumā tika pieņemts jauns Mediācijas likums (NN, Nr. 18/11), kas pilnībā stājās spēkā dienā, kad Horvātijas Republika pievienojās Eiropas Savienībai.

Papildu Mediācijas likumam, kas ir svarīgākais likums, šo jautājumu daļēji reglamentē citi likumi, kā arī īstenošanas noteikumi, kas nodrošina šā likuma īstenošanu.

#### Mediācijas process

Mediācijas procesu uzsāk, kad strīda viena puse iesniedz priekšlikumu, ko pieņem otra puse, vai abas puses iesniedz kopīgu priekšlikumu par strīda draudzīgu izšķiršanu, vai priekšlikumu iesniedz trešā persona (piemēram, tiesnesis tiesvedībā).

Mediatori ir viena vai vairākas personas, kuras, pamatojoties uz pušu vienošanos, veic mediāciju. Mediatoriem jābūt apmācītiem (mediatora zināšanas un prasmes ir viena no veiksmīgas mediācijas būtiskākajām sastāvdaļām) un pastāvīgi jāiziet profesionālā apmācība. Tiesnešu akadēmija ir ārkārtīgi svarīga mediatoru apmācību rīkošanā un īstenošanā.

Mediāciju veic saskaņā ar pušu vienošanos. Mediācijas laikā mediators nodrošina taisnīgu un vienlīdzīgu attieksmi pret pusēm. Mediācijas procedūras laikā mediators var tikties ar katru pusi atsevišķi un, ja vien puses nav vienojušā citādi, no vienas puses saņemto informāciju un datus mediators drīkst atklāt otrai pusei tikai ar atbilstošu atļauju. Mediators var piedalīties izlīguma izstrādē un sniegt ieteikumus par tā saturu.

Mediācijas ceļā panākts izlīgums ir saistošs pusēm, kas to parakstījušas. Ja puses saskaņā ar izlīgumu ir uzņēmušas konkrētas saistības, pusēm tās ir savlaicīgi jāizpilda. Mediācijas ceļā panākts izlīgums ir izpildāms dokuments, ja tajā ietverts izpildes pienākums, par kuru puses var panākt kompromisu, un ja tajā ietverts tiešas atļaujas paziņojums par izpildi (izpildāmības klauzula).

Ja vien puses nav vienojušā citādi, katra puse sedz savas izmaksas, savukārt mediācijas izmaksas puses sedz vienādi vai saskaņā ar īpašu likumu vai mediācijas iestāžu noteikumiem.

Kā norāda lielākā daļa mediācijas ekspertu, mediācijai ir piemēroti jebkādi strīdi saistībā ar tiesībām, kuras puses var brīvi izmantot, un konfliktējošās puses gandrīz vienmēr būtu jānodrīkst strīdu atrisināt draudzīgā ceļā. Mediācija ir īpaši piemērota strīdos starp uzņēmumiem (t. i., komercstrīdos), kā arī pārrobežu strīdos (ja vienas puses domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir kāda Eiropas Savienības dalībvalsts) civiltiesībās un komerc tiesībās. Jāatzīmē, ka pārrobežu strīdos neietilpst muitas, nodokļu vai administratīvā tiesvedība, vai arī strīdi saistībā ar valsts atbildību par darbībām vai bezdarbību, īstenojot varu.

#### Citas saites

##### [Atrast mediatoru](#)

##### [Papildu informācija](#)

Lapa atjaunināta: 20/07/2016

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešus kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.